

**Govern local**

Codi: 101110

Crèdits: 6

| Titulació                                                                                           | Tipus | Curs | Semestre |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|------|----------|
| 2500259 Ciència política i gestió pública                                                           | OT    | 3    | 2        |
| 2500259 Ciència política i gestió pública                                                           | OT    | 4    | 1        |
| 2504216 Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics | OT    | 3    | 2        |
| 2504216 Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics | OT    | 4    | 1        |
| 2504216 Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics | OT    | 4    | 2        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Natalia Rosetti Maffioli

Correu electrònic: natalia.rosetti@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

**Prerequisits**

L'estudiant hauria de tenir interès per l'aproximació politològica al govern local, en la qual conflueixen temes clau de la ciència política com la democràcia, l'anàlisi de polítiques públiques o la gestió pública, enfocats des de la perspectiva local. També hauria de tenir interès per seguir les informacions sobre el govern local i sobre temes polítics locals que apareguin als mitjans de comunicació.

L'estudiant hauria de tenir nocions d'informàtica bàsica (processador de textos, full de càlcul i navegador) i hauria de poder llegir i entendre documents acadèmics (articles) en anglès.

**Objectius**

Els objectius de l'assignatura són conèixer els elements bàsics que configuren els governs locals: principis normatius, estructures, actors, agenda de polítiques... per tal d'assolir la capacitat d'analitzar amb visió crítica i ben fonamentada la realitat del govern local a Catalunya, al conjunt d'Espanya i als països més propers de la Unió Europea. Més enllà d'analitzar trajectòries del passat i situacions del present, també es tractarà de plantejar i analitzar alternatives de futur a partir dels debats actuals sobre municipalisme.

Aquesta assignatura té un caràcter optatiu. Amb tot, el fet de tractar-se del primer esglaió de l'estructura política i administrativa i, alhora, d'una realitat propera i a l'abast de cada estudiant, li atorga un gran pes específic. Més enllà d'un objecte d'estudi d'indubtable interès, els governs locals són també un dels espais més prometedors per a la pràctica professional. Per aquest motiu el curs pretén articular les reflexions teòriques sobre els governs locals amb l'estudi i debat de pràctiques locals.

## Competències

Ciència política i gestió pública

- "Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets."
- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar polítiques públiques, tant en el seu procés d'elaboració com d'implementació.
- Aplicar el coneixement de les administracions públiques, en els seus diferents nivells, a casos concrets de l'esfera pràctica i professional.
- Aplicar les principals teories de la disciplina i els seus diferents camps a problemes pràctics i professionals reals.
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que s'entenen les relacions intergovernamentals i identificar la posició de les administracions públiques en el sistema polític.
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Descriure i entendre el funcionament de les administracions públiques a escala estatal, subestatal i supraestatal.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
- Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar diferents eines per analitzar i explicar els processos de formulació, decisió, implementació i avaluació de les polítiques públiques.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

## Resultats d'aprenentatge

1. "Exposar i descriure de manera adequada els principals corrents teòrics de l'anàlisi de les polítiques públiques: el cicle de la política; xarxes i actors; enfocaments institucionals; teoria de l'elecció racional."
2. Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
3. Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
4. Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
5. Analitzar críticament el procés de configuració de l'agenda pública.
6. Analitzar polítiques públiques, tant en el seu procés d'elaboració com d'implementació.
7. Aplicar el coneixement de les administracions públiques, en els seus diferents nivells, a casos concrets de l'esfera pràctica i professional.
8. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.

9. Demostrar que s'entenen les relacions intergovernamentals i identificar la posició de les administracions públiques en el sistema polític.
10. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
11. Descriure i entendre el funcionament de les administracions públiques a escala estatal, subestatal i supraestatal.
12. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
13. Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
14. Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
15. Distingir les fases de la política pública: formulació, decisió, implementació i avaluació.
16. Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
17. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
18. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
19. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
20. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
21. Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
22. Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
23. Plantejar i exposar un estudi de cas d'una política pública concreta.
24. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
25. Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
26. Treballar autònomament.
27. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
28. Utilitzar diferents eines per analitzar i explicar els processos de formulació, decisió, implementació i avaluació de les polítiques públiques.
29. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

## Continguts

### Programa

#### BLOC 1. Les raons del Govern Local: territori, autonomia i democràcia en perspectiva comparada

1. Fonaments teòrics del govern local. El dret a la ciutat.
2. Models de govern local a Europa en perspectiva comparada.
3. Ciutats i territoris en un context global-local i de govern multinivell: reptes davant el nou escenari post-pandèmia.
4. La dicotomia rural-urbà i la governança metropolitana.
5. El principi d'autonomia local: definició i implicacions.

#### BLOC 2. Política i govern local

1. Les regles del joc de la democràcia local: Sistema electoral i formació de govern.
2. El mapa d'actors polítics locals.
3. Nou municipalisme i dinàmiques de canvi en l'arena política local.
4. Atribucions, competències i finançament dels municipis.
5. Democràcia participativa en l'àmbit local. Participació ciutadana i coproducció: espais, instruments i processos.

#### BLOC 3. Què fan els ajuntaments: les polítiques públiques locals

11. Transformacions socials, econòmiques i ecològiques i el seu impacte en les polítiques públiques locals. El context de crisi post-pandèmia i les polítiques locals.
12. Polítiques locals d'inclusió social, economia, espai públic i territori.
13. Eixos transversals de política pública local: polítiques feministes i polítiques ambientals.
14. Transicions ecològica, digital i demogràfica i el seu impacte en les polítiques locals
15. Altres àmbits emergents en les polítiques locals.

Temes transversals:

-El cas de la ciutat de Barcelona.

-Debats i perspectives de futur dels governs locals.

## Metodologia

L'assignatura combinarà una aproximació teòrica ben fonamentada amb exercicis pràctics que permetin un acostament directe a la realitat del govern local.

Els fonaments teòrics seran exposats a les classes, en format classe magistral i obertes en tot moment a la participació de l'alumnat, per a l'aclariment i el debat.

Els fonaments de la teoria s'assentaran en l'estudi autònom, a partir del material exposat a les classes i altres materials que s'indiquin.

El treball d'estudi es complementarà amb tres exercicis individuals d'anàlisi de text, a partir dels quals es durà a terme un debat entre els i les estudiants dirigit per la docent. Aquests exercicis es lliuraran de forma progressiva entre els mesos d'octubre i desembre.

El treball pràctic consistirà en una recerca aplicada sobre un municipi escollit pels propis alumnes. Els diversos temes abordats en l'assignatura aniran sent exemplificats en el cas del municipi triat. El treball es realitzarà en equips de 2 persones, amb les excepcions que es puguin considerar per motius laborals o altres. (previsió de lliurament: Lliuraments parcials en paral·lel a les pràctiques de lectura i lliurament final a mitjans de gener).

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                                                                      | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                           |
|----------------------------------------------------------------------------|-------|------|----------------------------------------------------|
| Tipus: Dirigides                                                           |       |      |                                                    |
| Classes teòriques                                                          | 40    | 1,6  | 1, 5, 6, 9, 11, 28                                 |
| Tipus: Supervisades                                                        |       |      |                                                    |
| 3 pràctiques: Treball d'anàlisi de text resolt a l'aula + debat            | 12    | 0,48 | 1, 8, 10, 18, 20, 22, 24                           |
| Elaboració, en equip, d'una recerca aplicada, que inclourà treball de camp | 35    | 1,4  | 5, 6, 7, 8, 10, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 29 |
| Tipus: Autònomes                                                           |       |      |                                                    |

## Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es compon de les parts següents:

- Dos breus treballs d'anàlisi de text, amb debat a classe, que valdran conjuntament el 10% de la nota final i l'anàlisi i resolució de casos pràctics que es plantejaran i debatran a classe i seran un altre 10% de la qualificació.
- Un treball, en equips de dues persones, de recerca aplicada, amb presentació a classe, el 30%.
- Un examen final, el 50%.

Consideracions importants:

Per aprovar l'assignatura és condició necessària aprovar tant el conjunt dels treballs pràctics com l'examen.

Per aprovar els treballs pràctics (d'anàlisi de text i de recerca aplicada), cal haver assistit a les presentacions i debats corresponents.

L'examen serà al final del quadrimestre, el dia que fixi la Facultat i que es farà públic amb antelació suficient.

Els i les estudiants que no haguessin superat el conjunt dels treballs pràctics podran fer-ne un de nou, individual, determinat per la professora, per aconseguir la nota necessària. Qui hagi superat l'assignatura en la seva globalitat també podrà fer aquest treball addicional, si ho desitja, per pujar fins a un punt (sobre 10) la nota final. Aquest treball haurà de ser lliurat abans de fer l'examen final.

Els estudiants que no haguessin superat l'examen tindran l'oportunitat d'acollir-se a les activitats de compensació, és a dir, podran tornar a fer els exàmens suspesos el dia que determini la Facultat, havent acabat el període lectiu del segon quadrimestre.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                                                          | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|-------|------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Examen                                                                         | 50% | 2     | 0,08 | 1, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 18, 24, 26                                                        |
| Pràctiques d'anàlisi de text i debats a partir de les mateixes                 | 10% | 5     | 0,2  | 1, 6, 7, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 28                                          |
| Recerca aplicada, feta en equip i amb presentació oral i escrita de la mateixa | 30% | 8     | 0,32 | 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 |
| Resolució de casos: anàlisi i debat a classe                                   | 10% | 0     | 0    | 2, 6, 8, 11, 17, 20, 22, 23, 24, 26, 29                                                      |

## Bibliografia

S'indican al llarg del curs les lectures més rellevants que seran el fonament per preparar l'assignatura.

Hi ha algunes obres que poden ser utilitzades com a manuals de consulta per a bona part del contingut de la matèria:

- Bonet, J. i Ubasart, G. (2010): "Guia de Govern Local"; Icaria Editorial, Biblioteca de recursos veïnals, Barcelona. Descarregable a:

<http://auditoriabdn.files.wordpress.com/2012/12/guia-de-govern-local-catalc3a0.pdf>

- Canal, R. (2013): "Ciudades y pueblos que puedan durar. Políticas locales para una nueva época"; Icaria Editorial, Barcelona.
- Subirats, J. (2016) El poder de lo próximo. Las virtudes del municipalismo, Catarata, Barcelona.

- Iglesias, M. et al. (2011): "Políticas urbanas en España. Grances ciudades, actores y gobiernos locales"; Barcelona: Icària; pp. 23-41. Descarregable.
- Martí-Costa, M. Tomàs, M. (coord.) (2019) Governança metropolitana; IERMB: UAB Bellaterra.
- Mir, J. (2015): "Ajuntament fàcil més transparent"; Federació de Municipis de Catalunya
- Revista CIDOB d'Afers Internacionals, n.123, Municipalismo internacional y derecho a la ciudad. Las ciudades en la era de la globalización, Desembre 2019.

## LECTURES DE REFERÈNCIA PER BLOCS:

### Bloc 1.

#### Les raons del Govern Local: territori, autonomia i democràcia en perspectiva comparada

- Bonet, J. i Ubasart, G. (2010):2. El marc legislatiu de l'administració local, pp. 25-29.
- Borja, J. et.al. (2016) Ciudades para cambiar la vida. Café de las ciudades: Buenos Aires.
- Habitat III (2016) Nueva Agenda Urbana; ONU, Habitat: Nairobi
- Harvey, D. (2013) *Ciudades rebeldes. Del derecho a la ciudad a la revolución urbana*. Madrid: Akal. Capítol 1. *El derecho a la ciudad*.
- IERMB (2017) Repensar la metròpoli: noves claus per a un projecte col·lectiu [Anuari metropolità de Barcelona 2016]  
<https://iermb.uab.cat/ca/iermb/anuari/repensar-la-metropoli-noves-claus-per-un-projecte-col-lectiu-anuari-i>
- IERM (2020) Resiliència municipal davant la crisi de la covid-19 a la metròpoli de Barcelona.
- Martí-Costa, M. Tomàs, M. (coord.) (2019) Governança metropolitana; IERMB: UAB Bellaterra.
- Nel.lo, O., Blanco, I., Gomà, R. (eds.) (2022) El apoyo mutuo en tiempos de crisis. La solidaridad ciudadana durante la pandèmia COVID19, Buenos Aires: CLACSO, Barcelona: UAB, IERMB. Disponible on line. (Introducció i conclusions)
- Page, E. (1991) "Localism and centralism in Europe", Londres: Sage
- Pradel, M. i García, M. (coord.) (2018) El momento de la ciudadanía. Innovación social y gobernanza urbana, Barcelona: Los libros de la Catarata
- Sorando, D. i Ardura, A. (2016) First we take manhattan: la destruccion creativa de las ciudades, Catarata, Barcelona.
- Subirats, J. (2019) "Movimientos sociales y esfera local. La proximidad como espacio de protección y emancipación" a Desacatos: Revista de Ciencias Sociales, Núm. 61, pp. 162-169.
- Subirats, J. i Martí-Costa, M. (eds.) (2015) Ciudades y cambio de época: discursos sobre políticas urbanas y crisis en España, Bilbao, Universidad del País Vasco (on line)
- Tomàs, M. i Martí-Costa, M. (2011): "La reconfiguración de la agenda urbana: El debate europeo" a Iglesias et al.: "Políticas urbanas en España. Grances ciudades, actores y gobiernos locales", Barcelona: Icària; pp. 23-41.
- Wollmann, H. (2004): "Local Government Reforms in Great Britain, Sweden, Germany and France: Between Multi-Function and Single-Purpose Organisations", Local Government Studies, Vol.30, No.4, pp. 639-665.

### Bloc 2

#### Política i govern local

- Blanco, I. i Gomà, R. (2016) El municipalisme del bé comú, Barcelona, Icària.
- Brugué, Q. i Vallès, J.M. (2005): "New-Style Councils, New-Style Councillors: From Local Government to Local Governance", Governance: An International Journal of Policy, Administration and Institutions, Vol. 18, No. 2 (pp. 197-226). (Versió en castellà també disponible).
- IERMB (2018) El dret a la metròpoli. Anuari metropolità de Barcelona 2017, Bellaterra: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
- Observatorio Metropolitano (2014) "La apuesta municipalista. La democracia empieza por lo cercano", Madrid: Traficantes de sueños. (Capítol 3)
- Font, J. i Blanco, I. (2003) Polis, la ciutat participativa. Participar en els municipis: qui, com i perquè, Barcelona: Diputació de Barcelona. Pp. 47-73.

- Ubasart, G. (2012) "Candidatures populars i alternatives a Catalunya. Construint democràcia", Barcelona: Icària Editorial
- Canal, R. (2013): "Ciudades y pueblos que puedan durar. Políticas locales para una nueva época", Icaria Editorial, Barcelona. (Bloc V)
- Ibarra, P. et.al. (2018) Nuevos movimientos sociales. De la calle a los ayuntamientos, Icària: BCN.
- Martí, S. Gomà, R. et.al. (2018) Movimientos sociales y derecho a la ciudad, Icària: Barcelona
- Roth, L., Monterde, A., Calleja, A. (eds.) (2019) Ciudades democráticas la revuelta municipalista en el ciclo post-15 M. Barcelona: Icària
- Vilaregut, R. (2019) Ajuntaments pel canvi. Menys del que volien, més del que es pensaven, Lleida: Pagès Editors
- Wollmann, H. (2014): *La reciente reforma del gobierno local en España. Reflexiones desde una perspectiva comparada*, Cuadernos Manuel Giménez Abad, nº 8, diciembre.

### Bloc 3

Què fan els ajuntaments: les polítiques públiques locals

- Blanco, I. Gomà, R. (2002) Gobiernos locales y redes participativas, Barcelona: Ariel.
- Brugué, Q. i Gomà, R. (coord.) (1998) Gobiernos Locales y Políticas Públicas. Barcelona: Ariel. pp. 15-35.
- Canal, R. (2013): "Ciudades y pueblos que puedan durar. Políticas locales para una nueva época", Icaria Editorial, Barcelona. (Blocs de I a IV)
- Iglesias, M. et.al. (2011): Políticas urbanas en España. Grandes ciudades, actores y gobiernos locales, Barcelona: Icària
- Subirats, J. García Bernardos, A. (2015) Innovación social y políticas urbanas en España, Icària: BCN.
- Subirats, J. i Martí-Costa, M. (eds.) (2015) Ciudades y cambio de época: discursos sobre políticas urbanas y crisis en España, Bilbao: Universidad del País Vasco
- Blanco, I. Gomà, R. (2016) El municipalisme del bé comú, Icària: Barcelona
- Fernández de Losada, A. i Abdullah, H. (eds.) (2020) Cities on the frontline: managing the coronavirus crisis, Barcelona: CIDOB.
- Navarro Yáñez, C.J. et al. (eds.) (2019), Innovación en políticas urbanas. Perspectivas, metodologías y casos, Barcelona: Icaria

### Programari

El necessari per aplicar tècniques d'investigació en la recerca